

**«Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος (1981-2011):
Τριάντα χρόνια συνεχούς παρουσίας και προσφοράς
στην ελληνική Παιδεία και Εκπαίδευση»**

**Κωνσταντίνος Δ. Μαλαφάντης,
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος**

Αξιότιμε κ. Πρότανη,
Αξιότιμοι κ. τ. Πρόεδροι της Π.Ε.Ε.,
Αξιότιμε κ. Καθηγητά Μιχαήλ Μερακλή,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί Συνάδελφοι,
Αγαπητοί φίλοι,

Στις 13 Δεκεμβρίου 1980, τα πρώτα 55 και ιδρυτικά μέλη της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος υπέγραψαν το ιδρυτικό Καταστατικό της Εταιρείας μας. Η αναγνώριση του Σωματείου έγινε με Απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών, που καταχωρήθηκε υπ' αύξοντα αριθμόν 10469, στις 8 Δεκεμβρίου 1981. Αυτή είναι και η επίσημη ημερομηνία ίδρυσης της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, που αναγράφεται και στη σφραγίδα της.

Πριν από λίγες μέρες συμπληρώθηκαν τα τριάντα χρόνια από την ίδρυσή της. Πρόκειται για τριάντα χρόνια συνεχούς προσφοράς στην προαγωγή και εξειδίκευση της παιδαγωγικής έρευνας και γνώσης και της θεωρητικής επιστημονικής τεκμηρίωσης των Επιστημών της Αγωγής. Πρόκειται, ταυτόχρονα, για τριάντα χρόνια συνεχούς προσφοράς και διάχυσης της επιστημονικής παιδαγωγικής γνώσης στους Έλληνες εκπαιδευτικούς, όλων των βαθμίδων. Πρόκειται για τριάντα χρόνια συνεχούς παρουσίας και προσφοράς στην ελληνική Παιδεία και Εκπαίδευση.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρω, για την ιστορία της Εταιρείας μας τους Προέδρους των προηγούμενων Δ.Σ. και θεωρώ ιδιαίτερη τύχη για την Π.Ε.Ε. το γεγονός ότι το τιμόνι της κράτησαν πάντα καταξιωμένες προσωπικότητες από τον πανεπιστημιακό χώρο, με κύρος και διεθνή αναγνώριση:

1. Ιωάννης Σ. Μαρκαντώνης (1980-1982, 1991-1993)
2. Παναγιώτης Δ. Ξωχέλλης (1982-1984, 1985-1987)
3. Αλέξανδρος Β. Κοσμόπουλος (1984-1985)
4. Ιωάννης Ε. Πυργιωτάκης (1987-1989)
5. Ανδρέας Μ. Καζαμίας (1989-1991)
6. Νικόλαος Π. Τερζής (1993-1997)
7. Αθανάσιος Ε. Παπάς (1997-2003)
8. Δημήτριος Χρ. Χατζηδήμου (2003-2007)
9. Αθανάσιος Α. Τριλιανός (2007-2009)

Η Εταιρεία μας, σύμφωνα με το Καταστατικό της, έχει ως σκοπό την προαγωγή των Επιστημών της Αγωγής, τη μελέτη και επιστημονική ανάλυση των προβλημάτων της Ελληνικής Εκπαίδευσης, τη συμβολή στην επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού όλων των βαθμίδων, την εκπόνηση και στάθμιση, κριτηρίων αξιολόγησης των μαθητών και άλλων μέσων επιστημονικής έρευνας, τη διάδοση στο ευρύ κοινό και ειδικότερα στους γονείς των σχετικών με την αγωγή του ανθρώπου γνώσεων και την υποβοήθησή τους κυρίως να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που συναντούν κατά την αγωγή, την εκπαίδευση κ.λπ. των παιδιών τους, την ανάπτυξη συνεργασίας με ελληνικά και ξένα συναφή επιστημονικά Ιδρύματα, κέντρα ερευνών και οργανισμούς, την παροχή κάθε δυνατής/εφικτής βοήθειας για την κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των μελών σε επιστημονικές ειδικότητες με παιδαγωγική αποστολή.

Είναι βέβαια εύκολα αντιληπτό ότι μέσα στα τριάντα χρόνια ζωής της Εταιρείας μας, η επιστήμη, η κοινωνία και οι ανάγκες του ανθρώπου έχουν μεταβληθεί. Η Παιδαγωγική επιστήμη στον τόπο μας ενισχύθηκε, ακόμη περισσότερο, με την ίδρυση στα Πανεπιστήμια ειδικών Παιδαγωγικών Τμημάτων

δασκάλων και νηπιαγωγών, καθώς και Τμημάτων Ειδικής Αγωγής, ενώ παράλληλα θεσμοθετήθηκαν οι μεταπτυχιακές σπουδές στις Επιστήμες της Αγωγής και άρχισε η εκπόνηση διδακτορικών διατριβών και στην Ελλάδα, που απέδωσαν ήδη τρόφιμους καρπούς αλλά και αποφασιστική ώθηση στην παιδαγωγική έρευνα. Ψηφίστηκαν και εφαρμόστηκαν νέοι Νόμοι για την Εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες κ.ο.κ.

Σ' αυτά τα τριάντα χρόνια ζωής λοιπόν έχουν αλλάξει πολλά στην Παιδαγωγική Εταιρεία και έχουν επίσης πολλά επιτευχθεί. Ήδη η Εταιρεία μας είναι μέλος της διεθνώς αναγνωρισμένης Παιδαγωγικής Εταιρείας European Educational Research Association (EERA), και τα μέλη μας ενημερώνονται ανελλιπώς με τακτικά δελτία για το διεθνή προβληματισμό, αλλά και έχουν εξασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής στα διεθνή θεματικά συνέδριά της. Έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν δυναμικά επτά Παραρτήματα της Εταιρείας μας στις έδρες των Πανεπιστημίων της χώρας (Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ρέθυμνο, Ιωάννινα, Αλεξανδρούπολη, Ρόδο και Βόλο), με ξεχωριστές παιδαγωγικές δραστηριότητες και παρεμβάσεις στην επιστημονική και τοπική κοινότητα. Προχωρήσαμε στην κατασκευή νέας σύγχρονης και λειτουργικής ιστοσελίδας. Διαμορφώθηκαν οι κλάδοι της Εταιρείας, σύμφωνα με την ελληνική και τη διεθνή βιβλιογραφία, στους οποίους εντάσσονται τα μέλη της Εταιρείας. Αυξήθηκαν κατά 250 και ήδη φθάνουν τα 1.500 τα μέλη μας. Προχωρήσαμε στην ηλεκτρονική οργάνωση του αρχείου των μελών, ολοκληρώσαμε τον έλεγχο του μητρώου μελών της Εταιρείας και εντάξαμε τα μέλη μας, με λειτουργικό τρόπο, στα κατά τόπους Παραρτήματά της. Συστάθηκε, εμπλουτίζεται και οργανώνεται ηλεκτρονικά η βιβλιοθήκη μας. Εξασφαλίστηκε με την αγορά γραφείων η μόνιμη έδρα μας, αλλά τώρα πια μας απασχολεί σοβαρά η μετεγκατάστασή της, λόγω των γνωστών προβλημάτων του ιστορικού κέντρου της Αθήνας.

Η Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος δεν επιχορηγείται από κανένα δημόσιο ή άλλο ιδιωτικό φορέα και, ως εκ τούτου, δεν έχει κανενός είδους «υποχρεώσεις» ή δεσμεύσεις, παρά μόνο όσες υπαγορεύονται από τη συνείδηση και το φιλότιμο των εκάστοτε επικεφαλής. Και ασφαλώς οι ενέργειες εκάστου Δ.Σ. της Εταιρείας σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν προσωπικές επιλογές ή αυθαίρετες πρωτοβουλίες, αλλά υπαγορεύονται ρητά, στα πλαίσια ενός εγκεκριμένου Καταστατικού και υλοποιούνται με ευθύνη του Δ.Σ., το οποίο προκύπτει από διαφανείς και αδιάβλητες αρχαιρεσίες, κάθε διετία.

Για να μπορεί όμως η Εταιρεία μας να ανταποκρίνεται καλύτερα και αποτελεσματικότερα στις απαιτήσεις του παρόντος, αλλά και, κατά το δυνατόν, του μέλλοντος, ήδη βρισκόμαστε στη διαδικασία αναθεώρησης και εκσυγχρονισμού του Καταστατικού της. Ζητήθηκε ήδη από τα Παραρτήματα να συγκαλέσουν έκτακτες γενικές συνελεύσεις των μελών τους, για να μελετήσουν εκείνες τις διατάξεις του Καταστατικού, που πρέπει να αναθεωρηθούν (εκτός από

τις θεμελιώδεις που δεν μπορεί να αλλάξουν) και να καταθέσουν τις προτάσεις τους εμπρόθεσμα στο Δ.Σ. Στόχος μας είναι να μπορεί η Εταιρεία μας να συμπεριλαμβάνει και νέες ειδικότητες μελών, να υπάρχει καλύτερη και αναλογικότερη εκπροσώπηση των Παραρτημάτων στο Δ.Σ., γεγονός που θα επιτευχθεί με την καθιέρωση της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας των μελών μας, να κατοχυρώνεται η θεσμική παρέμβασή της στις επιχειρούμενες εκπαιδευτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις και, ακόμα, να μπορεί η Εταιρεία μας να διεκδικεί και να αξιοποιεί μέρος από τους ευρωπαϊκούς κοινοτικούς πόρους για την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των σχολικών βαθμίδων.

Επίσης, διεκδικήσαμε και εξακολουθούμε σθεναρά να διεκδικούμε τη συμμετοχή της Π.Ε.Ε. στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.ΣΥ.Π.), εκεί όπου λαμβάνονται οι κρίσιμες αποφάσεις για την Εκπαίδευση: με προσωπική παράσταση στην υπουργό, αλλά και με τη διατύπωση του γραπτού αιτήματος με ατομικές επιστολές στην ίδια, στην αναπληρώτρια υπουργό, στους δύο υφυπουργούς, στον γενικό γραμματέα του υπουργείου, στον ειδικό γραμματέα ανώτατης εκπαίδευσης, στον πρόεδρο του Ε.ΣΥ.Π., δηλώσαμε την πρόθεσή μας να συνεργαστούμε και υπογραμμίσαμε τη σημασία της συμμετοχής της Π.Ε.Ε. για την επιτυχία των επιχειρούμενων μεταρρυθμίσεων, αλλά συναντήσαμε τη γνωστή αλαζονική συμπεριφορά της εξουσίας.

Μέχρι σήμερα η Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος έχει πραγματοποιήσει επτά, εξαιρετικά επιτυχημένα, πανελλήνια συνέδρια αφιερωμένα στην Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα και δεκατέσσερα, επίσης εξαιρετικά επιτυχημένα, διεθνή θεματικά παιδαγωγικά συνέδρια, στα οποία έχει λάβει μέρος μεγάλος αριθμός κορυφαίων Ελλήνων και ξένων ειδικών των Επιστημών της Αγωγής, αλλά και ένας ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός Ελλήνων εκπαιδευτικών-ερευνητών από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Αναφέρω μερικά ενδεικτικά θέματα των διεθνών συνεδρίων της Εταιρείας μας: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών, Το Ενιαίο Σχολείο-Διεθνείς εμπειρίες και ελληνικές προοπτικές, Τεχνολογία και Εκπαίδευση, Παγκόσμια κρίση στην Εκπαίδευση: Μύθος ή πραγματικότητα;, Η Εκπαίδευση στην ενωμένη Ευρώπη, Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η Ελληνική Παιδεία του, Παιδαγωγική Επιστήμη στην Ελλάδα και στην Ευρώπη: Τάσεις και προοπτικές, Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός: Αιτίες, συνέπειες και αντιμετώπιση, Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διαβίου Μάθηση: Διεθνής εμπειρία και ελληνική προοπτική, Το Σχολείο στην Κοινωνία της Πληροφορίας και της Πολυπολιτισμικότητας, Πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική πραγματικότητα και διεθνής εμπειρία, Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες: Μια πρόκληση για το σχολείο και την κοινωνία.

Πρέπει εδώ να αναφερθώ και στο επιστημονικό όργανο της Εταιρείας μας, που είναι το περιοδικό «Παιδαγωγική Επιθεώρηση». Εκδίδεται δύο φορές

το χρόνο, ήδη απ αριθμεί 52 τεύχη και ελπίζουμε να σταθεί δυνατόν η έκδοσή του να γίνεται κάθε τρίμηνο. Πρόκειται, οπωσδήποτε, για ένα περιοδικό υψηλού επιστημονικού επιπέδου και ένα από τα λίγα περιοδικά που κυκλοφορούν στην Ελλάδα και εφαρμόζουν το σύστημα των ειδικών κριτών, σε κρίσεις ανώνυμων ερευνών και εργασιών και σ' αυτό δημοσιεύονται επιστημονικά άρθρα Ελλήνων και ξένων ερευνητών και συγγραφέων, στην ελληνική γλώσσα ή και στην αγγλική, γαλλική και γερμανική. Το περιοδικό μας χαρακτηρίζεται από την αδιάκοπη, μέχρι σήμερα και τακτική κυκλοφορία του και σ' αυτό παρακολουθείται και αποτυπώνεται η επιστημονική υπόσταση της Παιδαγωγικής και των άλλων συναφών επιστημών στη χώρα μας.

Ο 21ος αιώνας είναι η εποχή της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης, που στην πραγματικότητα πρόκειται για κρίση ηθικών και πολιτισμικών αξιών. Η σημερινή οικονομική κρίση της πατρίδας μας, πέρα από οικονομική, χαρακτηρίζεται και από την κοινωνική αποσύνθεση, κατάσταση που μπορεί να οδηγήσει σε τραγικά αδιέξοδα και εθνική καταστροφή. Και είναι αλήθεια ότι αυτό συνέβη επειδή πρώτα εγκαταλείφθηκαν τα ανθρωπιστικά, παιδαγωγικά και μορφωτικά ιδεώδη, απαξιώθηκε η Παιδεία ως κοινωνικό και πολιτικό αγαθό, ενώ τη θέση της κατέλαβε γρήγορα η χρησιμοθηρική και εμπορευματοποιημένη γνώση. Σε σύντομο χρονικό διάστημα εξυψώθηκαν, ήδη από το 2006, ως μορφωτικά αγαθά η λεγόμενη «Κοινωνία της Πληροφορίας» και η αναπόδραστη, άκριτη εξάρτηση από την τεχνολογία. Έτσι απωλέσθη από το προσκήνιο ο άνθρωπος, ο πολιτισμός του, η Παιδεία και κινδυνεύει και η Δημοκρατία.

Αποτελεί λοιπόν αδήριτη ανάγκη να υποστηριχθεί και να αναπτυχθεί ξανά η ανθρωπιστική Παιδεία, η Παιδεία που μορφώνει τον ενάρετο άνθρωπο, τον «καλόν κ' αγαθόν» πολίτη, η Παιδεία που βασίζεται και αξιοποιεί κριτικά και δημιουργικά τον ελληνικό πολιτισμό, έτσι ώστε να επαναλάβουμε με αισιοδοξία την προτροπή του Κοραή: «Περιστρέψατε τους οφθαλμούς ω, νέοι, εις όλα τα μέρη, και ιδετε αν κανέν από τα σημερινά Έθνη έχη προπάτορας τοιούτους, οποίους ημείς, παραδείγματα αρετής και σοφίας ενωμένα τόσα, όσα αναγινώσκομεν εις τα συγγράμματα των προγόνων μας. Συλλογίσθητε, αν ήναι τίμιον και καλόν να καυχώμεθα εις ταύτας τας πατραγαθίας, χωρίς να δείξωμεν και ημείς ίδιας ανδραγαθίας· να υποφέρωμεν ονειδιζόμενοι από τα άλλα Έθνη ως ανάξιοι της προγονικής ημών ευγενείας και δόξης, ως έθνος ηλίθιον, ως ανωφελές βάρος της γης».

Η νέα εποχή βρίσκει λοιπόν την Εταιρεία μας επιφορτισμένη με νέες, περισσότερες ευθύνες, αλλά και ενισχυμένη με νέα πρόσωπα, νέες ιδέες και δυναμική, αλλά και με περισσότερες υποχρεώσεις. Ως Έλληνες επιστήμονες εκπαιδευτικοί, ως ερευνητές παιδαγωγοί, με έργο που αναφέρεται και στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσής μας, οφείλουμε να έχουμε σταθερά προσανα-

τολισμένη την προσοχή μας στην υπόθεση της εθνικής Παιδείας και της μόρφωσης του ελληνικού λαού και των παιδιών του, γιατί αυτός είναι ο μόνος δρόμος για την εξασφάλιση του εθνικού μας μέλλοντος, αλλά και της οικογενειακής και ατομικής μας ευτυχίας.

Ευχόμαστε όλοι μας στην Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος να τα εκατοστήσει και να ανταποκριθεί με επιτυχία στο έργο της, κάτω από τις νέες, δύσκολες και απαιτητικές κοινωνικές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί, και σε όλους μας να είμαστε γεροί και δυνατοί, για να γιορτάσουμε και τις επόμενες επετείους, μέσα σε ένα καλύτερο και πιο αισιόδοξο παρόν και μέλλον.